

دستور برای لغت‌سازی

فرهنگ پیشوندها و پسوندهای فارسی

همراه گفتارهایی درباره دستور زبان فارسی

نگارش

دکتر خسرو فرشیدورد

استاد دانشگاه تهران

برای استادان و دانشجویان زبان‌شناسی و ادبیات

و مترجمان زبانهای خارجی

انتشارات زوار

نویسنده: ۰۰۰۵۲ شمسی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
یازده	نشانه‌های اختصاری
هفده	پیشگفتار

بخش نخست

کلیاتی دربارهٔ زبان، زبانشناسی و دستور زبان

۳	۱- فصل نخست: زبان، زبانشناسی، دستور زبان
۳۴	شرایط دستور نویسی برای زبان فارسی

بخش دوم

کلیاتی دربارهٔ دستور زبان فارسی

۳۵	۱- ۲ فصل نخست: کلیاتی دربارهٔ آواشناسی زبان فارسی
۳۷	آواشناسی زبان فارسی
۳۸	آواهای زنجیری زبان فارسی
۳۸	حروف و واجهای زبان فارسی
۴۱	آواهای زیر زنجیری
۴۵	۲- ۲ فصل دوم: اشاره‌ای به نحو فارسی
۴۵	گروه و اقسام آن در زبان فارسی
۵۰	جمله و جمله‌واره در زبان فارسی
۵۰	اقسام جمله
۵۲	ساختمان جمله و جمله‌واره بسیط

۵۷	۲-۳ فصل سوم: اقسام کلمه
۵۷	اسم
۵۹	ضمیر
۵۹	ضمیر شخصی
۶۱	ضمیر مشترک
۶۴	صفت و گروه وصفی
۶۴	صفت بیانی
۶۵	نشانه‌های ساختاری و لفظی صفت بیانی
۶۶	صفت مبهم
۶۶	صفت عددی
۶۷	فعل و گروه فعلی
۶۷	شناسه‌ها و نشانه‌های لفظی فعل
۶۹	وجه فعل
۷۲	حرف و حرف اضافه
۷۲	حرف اضافه و گروههای حرف اضافه
۷۴	حرف ربط (پیوند) و گروههای ربطی
۷۵	اقسام حرف ربط
۷۵	حروف ربط و گروههای ربطی همپایگی
۷۶	حروف ربط و گروههای ربطی وابستگی
۷۸	قید و گروه قیدی
۷۹	اقسام قید و گروه قیدی از نظر معنی
۸۲	صوت و گروه صوتی
۸۲	اقسام صوت
۸۳	دگرگونی واجها و حروف در زبان فارسی
۸۳	واج و دگر واج
۸۳	ابدال

۸۴ اقسام ابدال

۸۴ تخفیف

بخش سوم

کلیاتی دربارهٔ صرف فارسی

۸۷ ۱- فصل نخست: سازه

۹۰ دگر سازه و دگر کلمه

۹۱ ۲- فصل دوم: نیمه کلمه و اقسام آن

۹۵ ۳- فصل سوم: کلمه و دگر کلمه

..... اقسام کلمه

۹۹ کلمه متصل و منفصل

۱۰۱ کلمه فعلی و غیر فعلی

۱۰۹ سازه‌ها و ساختمانهای فعال و غیر فعال ترکیبی و اشتقاقی

۱۱۱ ۴- فصل چهارم: اشتقاق در زبان فارسی

۱۱۱ ضمیمه، پسوند، پیشوند

۱۱۱ اقسام ضمیمه‌ها

۱۱۱ ضمیمهٔ ماده ساز و غیر ماده ساز

۱۱۱ ضمیمهٔ بسیط و غیر بسیط

۱۱۲ ضمیمهٔ بومی و اقتباسی

۱۱۶ شبه ضمیمه

۱۱۶ اشتقاق و مشتق

۱۱۷ مشتق ساده و پیچیده

۱۱۷ مشتق یگانه و مشتق مضاعف (مشتق دوگانه)

- مشتق فعلی و غیر فعلی ۱۱۷
- ریشه، ماده، بن ۱۱۸
- نکاتی دیگر درباره ضمیمه‌ها ۱۲۱
- طبقه بندی ضمیمه‌ها ۱۲۵
- ۳-۵ فصل پنجم: پیشوندهای اشتقاقی زبان فارسی ۱۲۷
- پیشوندهای اشتقاقی فعال و نیمه فعال فارسی ۱۲۷
- پیشوندها و شبه پیشوندهای مرده و غیر فعال ۱۲۷
- درباره پیشوندهای فعال و غیر فعال صفت ساز و قید ساز فارسی ۱۲۸
- ۳-۶ فصل ششم: پسوندهای اشتقاقی زبان فارسی ۱۳۱
- ۱- پسوندهای اشتقاقی فعال و غیر فعال فارسی ۱۳۱
- ۲- پسوندهای اشتقاقی بومی و قرضی در زبان فارسی ۱۳۸
- ۳- پسوندهای اشتقاقی مرکب فارسی ۱۴۰
- ۴- سیاهه الفبائی پسوندهای مرکب فارسی ۱۴۱
- ۳-۷ فصل هفتم: پسوندهای اشتقاقی فارسی بر حسب معنی و نقش دستوری آنها ۱۴۵
- پسوندهای اشتقاقی اسم ساز و اسمهای پسوندی ۱۴۵
- پسوندهای اشتقاقی اسم ساز در شاهنامه ۱۴۸
- اسمهای پسوندی ترجمه‌ای ۱۴۹
- «ی» مصدری در زمان ما ۱۵۲
- کلمات ترجمه‌ای مشتق مضاعف در فارسی امروز ۱۵۴
- اسم مصدرهای مشتق مضاعف ترجمه‌ای ۱۵۵
- اسم مصدرهای پیچیده امروز ۱۵۵
- اسمهای جمع ترجمه شده با «ات» و «ین» و «ون» ۱۶۷
- اسمهای ترجمه‌ای با «ها» ی جمع بسیاق فرنگی ۱۶۹

- ۳-۸ فصل هشتم: صفت‌ها و قیدهای مشتق پسوندی و پیشوندی ۱۷۱
- قیدهای مشتقی که با پیشوندها ساخته میشوند ۱۷۱
- قیدهای مشتقی که با پسوند ساخته میشوند ۱۷۱
- قید مشتق مشترک با عدد تربیتی در شاهنامه ۱۸۰
- تقسیم‌بندی پسوندهای صفت ساز و قید ساز بر حسب معنی ۱۸۵
- پژوهشی دیگر درباره چند پسوند قیدساز و صنعت‌ساز در شاهنامه ۱۸۸
- پسوندهای صنعت‌ساز و قیدساز در شاهنامه ۲۰۴
- قیدهای پسوندی ویژه ۲۰۶
- قیدهای پسوندی ویژه شک ۲۰۶
- قیدهای پسوندی ویژه تاکید ۲۰۷
- قیدهای پسوندی مقدار ۲۰۷
- قیدهای تنوین دار ۲۰۹
- صفتها و قیدهای پسوندهای ترجمه‌ای امروز ۲۲۶
- «ی» نسبت ترجمه‌ای ۲۳۴
- کلمات مشتقی که امروز با «ی» نسبت تحت تأثیر ترجمه بوجود آمده‌اند ۲۳۴
- قیدهای تنوین دار ترجمه‌ای ۲۴۲
- ۳-۹ فصل نهم: پاره‌ای از نقشهای دستوری پسوند «ا» در زبان فارسی ۲۴۷
- نقش فعلی و صوتی پسوند «ا» ۲۴۸
- «ا» فراوانی و تعجب ۲۴۹
- تحول الف ندا و فراوانی و تعجب ۲۵۶
- الف فعل ۲۵۸
- الف دعا ۲۶۰
- چند نکته دیگر درباره پسوندها ۲۶۳

